

ONDERZOEK TOONT BEVLOGENHEID VAN PA

In opdracht van het Capaciteitsorgaan is er een kwantitatief onderzoek gedaan naar de PA. Het orgaan adviseert het ministerie van VWS en partijen in het veld onder andere over de benodigde instroom in medische vervolgoopleidingen. MPA sprak met Olivia Butterman, beleidsmedewerker bij het Capaciteitsorgaan, over het onderzoek.

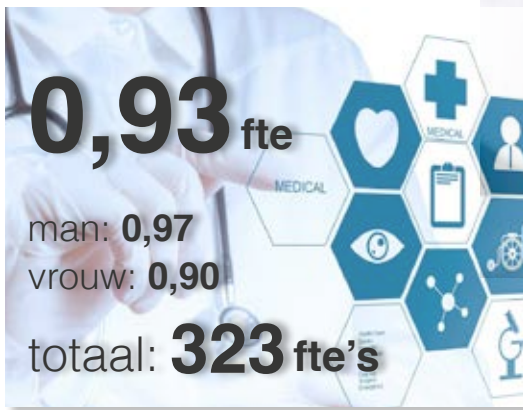
TEKST: MARIEKE TEN KATEN BEELD: MAAIKE VAN DER STAAL

Het Capaciteitsorgaan is een onafhankelijke stichting bestaande uit de beroepsgroepen, de zorgverzekeraars en de opleidingsinstellingen. De twee opvallendste resultaten uit het onderzoek van het orgaan zijn de lage uitstroom uit het vak en het feit dat veel PA's fulltime werken. Dat vindt Olivia Butterman, als beleidsmedewerker bij het Capaciteitsorgaan en betrokkene bij het onderzoek. "De resultaten laten zien dat deze mensen echt gemotiveerd zijn om in het vak te blijven. Het feit ligt hoog", aldus Butterman. Uit het onderzoek blijkt dat 86 procent van de PA's werkzaam is in het beroep.

Van de PA's die niet werkzaam zijn in het beroep, is tien procent wel van plan dit te gaan doen. Hierbij dringt zich de vraag op of er soms sprake is van ongewenste werkloosheid. Butterman: "Deze tien procent bestaat voor een groot deel uit PA's die net afgestudeerd zijn. Die PA's waren op de peildatum 1 januari 2012 nog niet officieel in het bezit van hun diploma en dus ook nog niet officieel werkzaam in een functie als PA." Slechts drie procent van de PA's heeft aangegeven niet meer werkzaam te willen zijn als PA of dit nog niet precies te weten. Volgens de beleidsmedewerker is dat "echt weinig voor een beroepsgroep".

Opleidingscapaciteit

"Het capaciteitsorgaan heeft nog geen opdracht van VWS gekregen om de huidige opleidingscapaciteit te onderzoeken", vertelt Butterman. "De gegevens uit dit onderzoek zijn de belangrijkste stap in de richting van een raming. Toch moet het worden aangevuld met andere onderzoeksresultaten om daar meer uitspraken over te kunnen doen. Natuurlijk geldt voor elke beroepsgroep dat een bepaald volume gezond is. We blijven het beroep monitoren en eventueel kan dat in de toekomst overgaan in een raming."

Geschikte functie

Van de PA's, die niet werkzaam zijn in het beroep, geeft een deel als reden aan dat de titel MPA nog niet verplicht is in zijn/haar functie of dat er geen functie is aangeboden die aansluit bij de opleiding. "In deze resultaten zit een ruis veroorzaakt door PA's die afgestudeerd zijn aan de Hogeschool van Rotterdam en die werkzaam zijn als klinisch verloskundige, maar niet in een functie als PA", legt de beleidsmedewerker uit. "Het overige deel bestaat inderdaad uit PA's die werkzaam zijn in een zorginstelling die wel de opleiding voor de PA verzorgt, maar niet de functie daarvoor hebben ingevuld. De verwachting is dat er meer functies beschikbaar komen, als de zorginstellingen er mee bekend raken. Dit blijft echter een kwetsbaar punt. Zorginstellingen leiden blijkbaar PA's op, maar voor de opgeleide PA is er niet altijd een functie beschikbaar. Dit vraagt om meer aandacht van de werkgevers."

Mannelijke PA's ouder

Van de PA's is 63 procent vrouw. In de lagere leeftijdscategorieën is het aandeel vrouwen fors hoger dan in de oudere categorieën. Volgens Butterman is dit geen opvallend resultaat. "Het percentage vrouwen is een stuk lager dan bij verpleegkundige functies en andere Hbo of Hbo+ functies. Daar ligt het ongeveer op tachtig procent. Bij andere beroepen, bijvoorbeeld bij psychologen, zien we ook wel dat mannen overwegend ouder zijn als ze aan de opleiding beginnen. Mogelijk zijn mannen later toe aan een carrièreswitch."

Grote motivatie

De gemiddelde werkweek van een werkzame PA (0,93 fte in 2012) is beduidend langer dan de werkweek in de zorg in zijn totaal (0,72 fte in 2011). Volgens Butterman wordt dit veroorzaakt door de grote motivatie onder PA's. "De opleiding voor PA is zwaar en mensen voltooien de opleiding vaak nog naast een gezinsleven. Het enthousiasme is denk ik groot om de opleiding af te ronden en deze ten volle te benutten. In algemene zin is er sprake van een hoge motivatie binnen de groep PA's."

Wat opvalt, is dat het fte in de oudere leeftijdscategorieën het hoogst ligt. Volgens de beleidsmedewerker is dit mogelijk te verklaren uit het feit dat het vooral veel mensen uit de eerste lichten zijn. "Zij zijn extra gemotiveerd om hun best te doen."

Toekomst

Vier jaar na diplomering is 94 procent van de PA's werkzaam in het beroep. Na zeven jaar is dit afgenomen tot 81 procent. "Dit is een daling die we eigenlijk bij elk beroep zien waar wij voor ramen. Daar is geen enkele uitzondering op", legt Butterman uit. Kort nadat PA's afstuderen is men volgens de beleidsmedewerker het meest gemotiveerd om in het beroep aan het werk te gaan. "In de loop der jaren krijgen mensen andere ambities en interesses in andere functies, dat is een normaal patroon." Overigens zijn deze percentages berekend over de gegevens die beschikbaar zijn vanaf 2004. Volgens haar is dat nog te kort om uitspraken te doen over de langere termijn. "Maar het percentage PA's dat nog werkzaam is in het beroep ligt over het algemeen erg hoog." Een groei van het aantal PA's is te zien in de specialismen huisarts- en ouderengeneeskunde. Butterman verwacht dat deze trend zich in bepaalde mate voort zal zetten.

De grootste groei voor PA's is volgens haar te verwachten in de geriatrie. "Hier liggen veel mogelijkheden voor PA's om zelfstandige taken over te nemen, omdat de werkdruk, door een tekort aan specialisten, erg hoog is. In de huisartsgeneeskunde krijgen PA's wat

moeilijker de voet tussen de deur, omdat hier naast PA's veel andere Hbo en Hbo+ functies zijn."

Het grootste deel van de PA's verwacht in de toekomst een toename van 40 tot 80 procent van de hoeveelheid werk. "Dit past wel bij het optimisme van een relatief nieuwe en kleine beroepsgroep", stelt Butterman. Er is volgens haar niet onderzocht of de PA's dit positieve toekomstbeeld verwachten door taakherschikking of door een groei in de zorgvraag. "In de verwachting van artsen is dezelfde richting te zien als het gaat om taakherschikking. PA is een beroep waar taken naar herschikt worden en daarom vindt ook het Capaciteitsorgaan het een interessant punt."

Het orgaan volgt het beroep al langer en heeft er nu voor het eerst kwantitatief onderzoek naar gedaan. "De intrede van een nieuwe functie in het veld zorgt voor dynamiek en er ontstaat een bepaalde reflectie op het vak van medisch specialisten. De beweging in het veld veroorzaakt nieuwe impulsen en dat is alleen maar goed."

Climax

De beleidsmedewerker geeft wel aan dat de invloed van PA's op de arbeidsproductiviteit nog moeilijk te bepalen is. "De trend die we zien, is dat de arbeidsproductiviteit is toegenomen in de periode dat de inzet van PA's is gegroeid. Een causaal verband hier-tussen is op dit moment echter nog niet te maken. De wijze waarop zorg gedeclareerd en bekostigd wordt, is van belang. Per 1 januari 2015 komt er integrale bekostiging in de zorg. Bepaalde handelingen kunnen daarbij uitbesteed worden aan een PA, die over het algemeen goedkoper is dan een medisch specialist. Twee jaar daarna is het moment dat het experimenteerartikel, waar de PA's onder vallen, afloopt. Dit is de climax waar naartoe gewerkt gaat worden." ■

Het volledige onderzoek is te vinden op www.capaciteitsorgaan.nl